

Konsilo
la Europaki
Konvencija
pe Akcia
mamuj
**Manushengo
Kino-
bikinibe/
Trafficking**

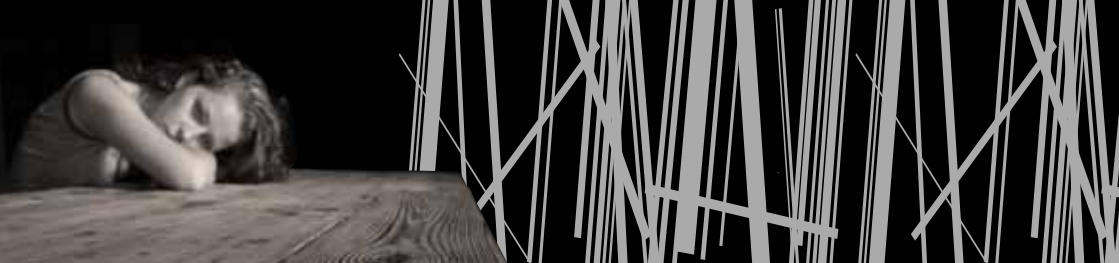

Zhertvongere
Hakaja/Chachipena

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Manushengo kino-bikinibe/trafficking phagel e hakajen/chachipena thaj afektirinela manushengere dzivdipena trujal i Europa. Sa bareder numero dzuvlja, mursha thaj chavora si kinde-bikinde trujal e granici vaj andre ano thema thaj butivar upral lende kerel pes vi eksploatacija thaj bilachipena.

■ E Konsilo la Europaki Konvencija Mamuj kino-bikinibe savi so avili pe zor ko 1 februaro 2008, si la cilo te:

- ▶ preventiril le maunushengo traffickingo/kino-bikinibe,
- ▶ protektiril le traffickongere zhertvi,
- ▶ sankcinuil le manushen so kerena trafficking, thaj
- ▶ promovirinel koordiniribe pe nacionalno akcie thaj internacionalno kooperacia.

■ I konvencija si validno pe:

- ▶ sa e forme kotar o trafficking pe nacionalno, thaj vi pe transnacionalno nivelo thaj vi pe organizirimo kriminalo,
- ▶ sa e zhertvoncar kotar o trafficking (dzuvlja, mursha thaj chavora),
- ▶ sa e forme katar eksploatiribe (seksualno, keribe buchi zorasar, sklavura, ikalipe organongo, thaj avera).

■ O maj baro cilo e konvenciako si olako fokuso/sama upral e manushikane hakaja/chachipena thaj zhertvongo protektiribe. I konvencija definirinela o kino-bikiniba/trafficking sar manushikane hakajengo/chachipenengo phageripe thaj bilachipe kerdino mamuj e manushengoro digniteto/ baripe thaj integriteto. Kodo phenel kaj e nacionalno autoriteton si ikerde responsablo kana na kerde akcija vash gasave kino-bikinipasko preventiribe, te na dijeprotektiribe e zhertvonge thaj te na kerdine efektivno investigacija pali o kerdino kino-bikinibe.

■ Le manushengo kino-bikinibe si lumako fenomeno savo so na prindzarela granice thaj kodoleske I konvencija si relevantno vash e thema trujal e luma/sumnal/sveto thaj si phutardini savorenge.

KON SI E KINDE- BIKINIBASKERE ZHERTVI?

— Sako jekh shaj te ovel zhertva katar o kino-bikinibe – dzuvlja, mursha thaj chavore, manusha katar ver-ver socialno status thaj bersha. E manusha save si zhertvi kotar o trafficking/kino-bikinibe si, sar egzemplo manusha save so zorasar trubuj te keren seksualno servisura, te keren buchi bizo te oven pokime, vaj manusha kastar ikalen organija bikinibaske. Gasavi eksploatacija butivar dzal khetane fizichno thaj emocionalno violencasar upral e zhertvi thaj olengere njamura.

— Dzandoj pali e konvencija, zhertva kotar e manushengo trafficking si persona savi si transportirimi, vaj transferime manush, regrutirimi, vaj kerdo bilachipe upral late ko them vaj avrijal kotar e themeskere granici, daravdini, upral late si kerdini presija, vaj vavera biache bucha, javerendar eksploatirimi.

— Jekh Chavoro dikhel pes sar zhertva kotar o manushengo kino-bikinibe/trafficking bizi te dikhel pes sode **resursija/love** sasa dendine, o chavoro te ovel regrutirimo, transportirimo, transferimi, agorune cilosar varesar te kerel pes upri leste/late, savi te ovel eksploatacija.

— E manushengo “konsento” pi eksploatacija si irelevantno kana so vi te ovel katar e **resursongo** (daravipe, pheravibe e pozicijako, dukhavibe) sasa kerdine. Dureder, jekh persona ka dikhel pes sar zhertva vi kana panda na kerdijas pes i eksploatacija, kote so vov vaj voj sasa teli vareso kotar e **akcije** kana lena pes jekh katar kadala **resursija**.

SAVE HAKAJA/CHACHIPENA SI LE ZHERTVON KOTAR O KINO-BIKINIBE PAL I KONVENCIJA?

Identifikacija

— E zhertvi kotar o traffickingo trubuj te oven formalno identificirime te nashti te oven tretirime sar ibizo regularna/bizo and-i regulacia migrantura, vaj sar kriminalcura. Kodi identifikacia si kerdini kotar e specijalno trenirime profesionalcura (policjakere oficerura, socialno buchara, buchakere inspektorura, medicinakere doktora, manusha so dena suportu, thaj avera) save so dzan pala e procedure thaj identificiribaskere kriteriumia.

Retrivacia thaj vaxti vash reflektacia

— Vi kodo so angleder e zhertvi sasa formalne identificirime thaj lenge si dine 30 divesa/ges te aven pe peste, te nashen katar e influencia katar e manusha so kerdine olenge trafficking thaj te astaren te keren kooperacia e autoritetoncar ani investigacia thaj krisaripe e manushengi so kerdine trafficking. Pe kodola dzivesa von nashti te bichaven pes avral katar o them thaj musaj te achon ando them vi kana lengoro achvibe si naregularno.

Asistancia/azhutimos

— Bizo te dikhel pes kaj e zhertvi khamen te keren kooperacia e kriminalno investigaciasar vaj te oven svedokoja, olenge trubuj te del pes:

- ▶ adekvatno thaj sigurno than dzivdipaske
- ▶ psihologikani asistancia
- ▶ materialno asistancia/azhutimos
- ▶ medikalno asistancia/tretmano
- ▶ translaciake thaj interpretaciakere servisura
- ▶ deipe godzi/sugestije thaj informacie
- ▶ asistirbe/zhutimos dzikote dzala o koriminalno proceso pe krisa
- ▶ lokheder avipe dzi pe buchako market/pazaro/, treningura thaj edukacia, te si themeskere manusha.

Legalno asistencia/azhutimos

■ E zhertvon kotar o trafficking trubuj te den informacia vash lengere hakaja/chachipena thaj sa e relevantno procedure pe chib savi von shaj te hacaren. Olen isi vi hakaj/chachipe te len legalno asistencia thaj bilovengo legalno azhutipe teli specifikane kondicie.

Papiro/ lil vash kodo te achovel pes an varesavo them

■ E zhertvonge shaj te den pes vi oficialno papirura te shaj te achon ando them te trubuj te keren kooperacia e autoritetoncar ki investigacia thaj krisaripe. Kodo papirongo deibe, na chinavel olengoro hakaj/chachipen vi majdur te roden peske azilo.

Protektiribe pe privatnikano dzivdipen thaj identiteto

■ E zhertvongere personalno informacie nashti te phenen pes javera manushenge numa shaj te kerela pes specijalno zakoneski procesuiribe. Gasave informacije, vaj vi o alav na pehenen pes khanikaske te nashti te phutrel pes olengoro identiteto.

Protektiribe dzi kote dzana i investigacia thaj o krisaripe

■ E zhertvi thaj olengere familiakere manusha, te trubuj, ka oven protektirime kotar potencijalno daravipe kotar e manusha so kerena traffickingo. Kodi protekcia shaj te ovel vi fizikani protekcia, relokacija, identitosko pharuvibe thaj asistencija te shaj lokheder te arakhen buchi.

Kompenzacia

■ E zhertvon kotar o traffickingo isilen hakaj/chachipen pe finansialno kompenzacia vash e bilachipa so kerde olenge e manusha so keren traffickingo. Kodi finansijaki kompenzacija shaj te del pes kotar i kris kana ka kerel pes konfiskacia e barvalipnasko so isi e manushe kon kerdas o traffickingo, vaj shaj te del pes kotar o gaverno ano them kote so kerdas pes l eksploatacia upral e zhertva.

Repatrijacia thaj iranipe palpale

■ E zhertvengo iranipe palpale an lengere thema kerel pes respektosa pe lengere hakaja/chachipena, siguriteto thaj digniteto, thaj lel pes ani godzi olengo status kana kerela pes legalno procesiribe. Kana iranen palpale olenge musaj te del pes reintegriribaski asistencia, sar so si i edukacia thaj te azhutin pes kaj te arakhel pes lenge buchi.

SAVE SI E CHAVENGERE HAKAJA/ CHACHIPENA SAVE SI ZHERTVI KATAR O KINO-BIKINIBE?

— Sa e hakaja/chachipena vakerdine dzi akana vash sa e zhertvenge kotar o trafficking/kino-bikinibe, e chavoren isi vi kodola specijalno hakaja:

- ▶ e chavoreng kon si bikhanikasko/korkore dela pes legalno manush te prezentuil olen thaj te keren sa so si pe lengo maj lacho interesos;
- ▶ kerdine si pundre maj dur te arakhel pes e chavoresko identiteti thaj nacionaliteto, te si kodo vash chavoresko maj lacho interesos, cilosar te locirinen pes olengere familije;
- ▶ kana na dzanela pes sode bersha isi e zhertva, numaj dikhela pes thaj pachala pes kaj e zhertva nane la/le 18 bersh, vov/voj dikhela pes sar chavoro thaj del pes leske/lake specijalno protekcija;
- ▶ e chavoren isi hakaj/chachipe vash edukacija thaj asistencija te shaj te chaljaren pes olengere trubujimata;
- ▶ riziko thaj sikuripaski evaluacija kerel pes angleder i repatrijacija, savi ka kerel pes te si kodo vash e chavengo maj lacho interesos;
- ▶ e chavora len beneficie katar e specijalno protekcijakere aktivitetura dzikote dzal i investigacija thaj o krisaripe.

SO SI MANUSHENGO KINO-BIKINIBE/TRAFFICKING?

— I konvencija definirinela e Manushengoro kino-bikinibe/trafficking sar kombinacia katar le trin elementora:

- ▶ jekh **akcia**: regrutiribe/regrutacia, transporto, transfero katar o than kote si sigurno, vaj kote so bichaven pes e manusha,
- ▶ sa kodolesar **resursoncar**: vaj zorasar vaj javere bilachipaskere formencar, sa cilosar te kerel pes varesave kontrola kotar jekh manush upral vaver manush;
- ▶ vash e **eksploatiribe**: pe jekh minimum, i eksploatacia vash o prostiutuiribe pe aver manusha, vaj savi vi te ovel javer forma katar e seksualno eksploatacia pe jekh minimum, vaj kaj te kerel pes buchi zorasa, sklavura, vaj kaj te len pes e manushendar olengere androne organija.

SAVI SI I DIFERENCA MASHKAR MANUSHENGO KINO-BIKINIBE THAJ MANUSHENGO SHVERCO?

— O glavno cilo katar le manushengoro shverco si bi zakonosko transport pal granice kas te keren pe (direktno vaj indirektno love vaj te lel pe aver materijalno benefit, o cilo katar le trafficking/kino bikinibe si i eksploatacija. Maj dur, o trafficking/kinobikinibe na sakova drom involviril nakhipen le granicengo, sostar kodo shaj te kerel pe vi andre ando them.

MONITORING KATAR E KONVENCIAKO IMPLEMENTIRIBE

— Sa e thema so kerde signature pe Konsilo la Europaki Konvencija si monitoririme kotar le Ekspertongi Grupa pe akcia mamuj Manushengo Kino-bikinibe/trafficking (GRETA). GRETA-ki rola si te sigurinel kaj e konvenciakere provizie si efektivno implmentirime thaj e zhertvi si respektirime.

— I GRETA kerel analiza upral e situacija dzaindoj them pal them, skrinisarel reportura save identificirinen lache praktike thaj heva, thaj dureder dela rekomandacije vash kodo sar te lacharel pes e Konvenciako implementiribe pe sako jekh them. E reportura thaj e rekomandacie si phutarde sakoneske thaj si publicirime pe web rigori ano Konsilo la Europaki vash anti-trafficking.

Vash buteder informacije

Secretariat of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking
in Human Beings (GRETA and Committee of the Parties)

Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

France

E-mail: Trafficking@coe.int

www.coe.int/trafficking